Musicalia 18/2026/1–2
DOI: 10.37520/muscz.2026.010

Pavel Kodýtek

Martin Nedbal, Kelly St. Pierre, and Hana Vlhová-Wörner (eds.): A History of Music in the Czech Lands (EN)

Cambridge University Press, Cambridge 2025
xiii + 513 p., ISBN 978-1-009-16865-6

Let me begin, for once, with the conclusion: *A History of Music in the Czech Lands* can be recommended without much hesitation as a primary point of departure for the study of music history in the Czech lands. The competition, admittedly, is limited. In English, the volume has no comparable alternative at all; in Czech, its most serious counterpart remains the more than four-decades-old, though still exceptionally valuable, *Hudba v českých dějinách* (*Music in Czech History*). What most distinguishes the new volume from earlier syntheses, however, is its conception, and in several respects.

The first difference lies in the composition of the team of authors and in the way the volume was produced. The editors, Martin Nedbal, Kelly St. Pierre, and Hana Vlhová-Wörner, who themselves contributed to five of the thirty-two chapters, recruited twenty-seven additional authors. Roughly half of the chapters were written in English; the rest were translated from Czech, as well as from Slovak and German, largely by one of the editors, Martin Nedbal. The language in which the original texts were written cannot, of course, be mechanically equated with the musicological tradition in which their authors work. Nevertheless, the volume brings together two partly distinct academic environments: the Anglo-American and the Czech, or more broadly Central European. The volume can thus also be read as a dialogue

between them, even though a number of the contributors naturally participate in both. The concept was not without risk: sharp edges might easily have emerged between individual contributions and, at worst, the result could have resembled two differently conceived histories bound between the same covers. Methodological heterogeneity, which need not be a drawback in a *Festschrift*, can readily undermine the internal coherence of a synthetic history.

The result, however, does not read like two different ways of writing music history merely bound together in a single volume. Whether this is due to the discipline of the individual authors or to intensive editorial work – which, in the translated chapters, evidently also involved stylistic and conceptual reshaping – the differences have largely been bridged (on the making of the volume, see Rick Hellman, "New 'History of Music in Czech Lands' Takes Innovative Approach," 11 December 2025, https://music.ku.edu/news/article/new-history-of-music-in-czech-lands-takes-innovative-approach).

The second and still more fundamental difference lies in the abandonment of a linear, nationally teleological master narrative whose task is to lead the reader from the beginnings toward an explanation of the present form of national culture. The title itself shifts the emphasis from "Czech music" to "music in the Czech lands." This is not a minor terminological distinction but one of the keys to the entire volume. Nor is the connection to the Czech lands defined in purely territorial terms: one chapter, for instance, deals with Czechoslovak musicians in North American exile.

Compared with earlier syntheses, the very field of what counts as part of the musical history of the Czech lands also expands considerably. The volume brings to the fore musical cultures and identities marginalized in earlier nationally framed histories – Jewish, Romani, and German – as well as genres traditionally peripheral to the musicological canon, such as jazz, rock, and film music, and methodological perspectives associated with gender, race, and colonialism.

The editors arrange the contributions into three chronologically defined parts: the first extends to 1800, the second covers the "long nineteenth century," and the third the twentieth century and the present. Within this framework, however, the individual chapters display a marked plurality of topics, materials, and methods. They are delimited by genre (plainchant, symphonic or choral music, jazz), setting (the royal court, educational institutions, the spa salon), actors (female composers, aristocratic patrons), or interpretive perspective (medieval music and national identity, decolonial readings of opera). Precisely here, however, one of the difficulties of the chosen conception also becomes apparent. Some chapters – noticeably more often those originally written in Czech – come close to an encyclopedic survey in their attempt to cover their subject as comprehensively as possible; alongside them stand contributions based on much narrower case studies and more clearly formulated interpretive problems. This is not necessarily a shortcoming: both types of text have a place in a publication of this kind. The

difference does, however, produce a certain generic unevenness and a correspondingly uneven reading experience.

At the same time, I find most stimulating precisely those moments in which the volume departs from the conventions of synthetic music history. The clearest example is the final chapter, which differs conceptually from the rest of the book: instead of historical exposition, it offers the perspective of one of today's leading interpreters of Czech repertoire, conductor Jakub Hrůša, through a selection from his email correspondence with Aleš Březina. Zuzana Jurková's ethnomusicological approach has a similar effect: the three-page testimony of the Romani musician Jan "Jenda" Dužda in Chapter 25 conveys aspects of the workings of *rompop* that are extremely difficult to communicate through synthetic authorial exposition alone.

Not all attempts to fill earlier gaps are equally successful. Among the most successful is Vladimír Zvara's "Czechs in Search of Slovak Music," whose apt title captures the negotiation of Slovak national music as a problem with much broader repercussions. Could Slovaks in Czechoslovakia have a national music of their own, or should it develop from the Czech national idiom under Czech institutional and artistic guidance? The question reaches well beyond music: if a nation was expected to possess a distinctive cultural character, then the status of specifically Slovak music became entangled with the politics of a new republic founded on the idea of a Czechoslovak nation. At the other end of the spectrum lies Judith Mabary's chapter on six female librettists and singers. Mabary presents a series of largely biographical, at times encyclopedic sketches and concludes that "the women … helped shape Czech cultural identity" (p. 171), but does relatively little to draw the rich material into a broader argument. A couple of avoidable chronological errors on a single page do not inspire confidence in the details: Jarmila Novotná could neither have worked with Gustav Mahler nor appeared opposite Enrico Caruso, both of whom died before her professional career began (p. 170). More importantly, one is left wondering how much more might have been made of the material.

The mode of presentation makes clear who the volume is primarily intended for. Its extensive notes, carefully prepared index, and frequent cross-references between chapters make it above all a scholarly reference work and a point of departure for further study. Visual and musical material, by contrast, is relatively sparse – as is common in comparable Cambridge publications. Roughly two-thirds of the chapters contain no illustrations at all, and a similar proportion contains no musical examples.

Having given away my conclusion at the outset, I will end with only one wish: a Czech-language edition would make the volume much more readily usable in teaching, which would be a plus, not least because of the range of methods and perspectives it brings together.

(English translation by the author)

A HISTORY OF
MUSIC IN THE CZECH LANDS
EDITED BY
Martin Nedbal, Kelly St. Pierre
and Hana Vlhová-Wörner

Musicalia 18/2026/1–2
DOI: 10.37520/muscz.2026.010

Pavel Kodýtek

Martin Nedbal, Kelly St. Pierre a Hana Vlhová-Wörner (editoři): A History of Music in the Czech Lands (CZ)

Cambridge University Press, Cambridge 2025
xiii + 513 s., ISBN 978-1-009-16865-6

Začnu protentokrát závěrem: publikaci *A History of Music in the Czech Lands* lze bez většího váhání doporučit jako základní východisko pro studium dějin hudby v českých zemích. Konkurence ostatně není velká. V angličtině nemá publikace srovnatelnou alternativu vůbec, v češtině zůstává jejím nejvážnějším protějškem více než čtyři desetiletí stará, byť dodnes mimořádně hodnotná *Hudba v českých dějinách*. Nový svazek však od předchozích syntéz odlišuje především jeho koncepce, a to hned v několika ohledech.

První rozdíl představuje samotné složení autorského týmu a způsob, jakým publikace vznikala. Editoři svazku, Martin Nedbal, Kelly St. Pierre a Hana Vlhová-Wörner, kteří se sami podíleli na pěti z celkových třiceti dvou kapitol, oslovili dvacet sedm dalších autorů. Zhruba polovina kapitol vznikla v angličtině, zbytek byl přeložen z češtiny, ale také slovenštiny a němčiny, z největší části jedním z editorů, Martinem Nedbalem. Jazyk původních textů samozřejmě nelze mechanicky ztotožnit s muzikologickou tradicí jejich autorů, přesto zde lze rozeznat setkání dvou do značné míry odlišných akademických prostředí: angloamerického a českého, respektive středoevropského. Svazek lze proto číst také jako dialog mezi nimi, byť řada autorů samozřejmě působí současně v obou.

Tento koncept nebyl bez rizika. Mezi jednotlivými příspěvky mohly vyvstat ostré hrany a v nejhorším případě mohla vzniknout dvě různá pojednání svázaná do jednoho svazku. Metodologická rozrůzněnost, která například u *festschriftu* nemusí být na závadu, může u souborných dějin snadno narušit jejich vnitřní soudržnost. Výsledek v tomto případě však jako dva různé způsoby psaní hudebních dějin pouze mechanicky svázané do jednoho svazku nepůsobí. Ať už je to zásluhou disciplíny jednotlivých autorů, nebo intenzivní editorské práce (u překládaných textů zjevně spojené i s jejich stylistickým a koncepčním přepracováním), podařilo se rozdíly z velké části překlenout (ke vzniku svazku viz Rick Hellman, „New 'History of Music in Czech Lands' Takes Innovative Approach", 11. prosince 2025, https://music.ku.edu/news/article/new-history-of-music-in-czech-lands-takes-innovative-approach).

Druhý, a ještě zásadnější rozdíl spočívá v opuštění lineárního, národně teleologického velkého vyprávění (*master narrative*), jehož úkolem je dovést čtenáře od počátků k vysvětlení současné podoby národní kultury. Už titul ostatně přesouvá důraz od „české hudby" k „hudbě v českých zemích". Nejde o drobný terminologický rozdíl, ale o jeden z klíčů k celé publikaci. Vazba na české země přitom není vymezena čistě teritoriálně: jedna kapitola se například věnuje československým exilovým hudebníkům v Severní Americe.

Ve srovnání s předchozími syntézami se výrazně rozšiřuje také samotné pole toho, co je považováno za součást hudebních dějin českých zemí – do popředí vstupují hudební kultury a identity dříve v národně pojatých dějinách marginalizované (židovská, romská či německá), žánry tradičně stojící na okraji muzikologického kánonu jako jazz, rock nebo filmová hudba, i metodologické perspektivy spojené například s genderem, rasou či kolonialismem.

Editoři řadí jednotlivé příspěvky do tří chronologicky vymezených částí: první sahá do roku 1800, druhá pokrývá „dlouhé devatenácté století" a třetí století dvacáté a současnost. Uvnitř tohoto rámce však jednotlivé kapitoly nabízejí výraznou pluralitu témat, materiálu i metod. Vymezeny jsou žánrem (chorál, symfonická či sborová hudba, jazz), prostředím (panovnický dvůr, vzdělávací instituce, lázeňský salon), aktéry (skladatelky, aristokratičtí mecenáši) či interpretační perspektivou (středověká hudba a národní identita, dekoloniální čtení opery). Právě zde se však ukazuje také jedno z úskalí zvolené koncepce. Některé kapitoly – nápadně častěji ty, které původně vznikly v češtině, – se ve snaze podat dané téma co nejúplněji přibližují encyklopedickému přehledu; vedle nich stojí texty založené na výrazně užších případových studiích a jasněji formulovaném interpretačním problému. Nejde však nutně o nedostatek. Oba typy textu mají v podobné publikaci své místo, rozdíl ovšem způsobuje určitou žánrovou nerovnoměrnost a také nestejnou čtenářskou působivost.

Za nejpodnětnější přitom pokládám právě místa, v nichž svazek z konvencí syntetických hudebních dějin vystupuje. Nejzřetelnějším příkladem je závěrečná kapi-

tola, která se koncepčně vymyká zbytku publikace – místo historického výkladu nabízí perspektivu jednoho z předních současných interpretů českého repertoáru, dirigenta Jakuba Hrůši, v podobě výběru z jeho e-mailové korespondence s Alešem Březinou. Podobně působí etnomuzikologický přístup Zuzany Jurkové – třístránková výpověď romského hudebníka Jana „Jendy" Duždy v 25. kapitole dokáže o fungování *rompopu* zprostředkovat něco, co se v syntetizujícím autorském výkladu předává jen velmi těžko.

Ne všechny pokusy zaplnit dosavadní mezery jsou ovšem stejně přesvědčivé. Mezi ty nejzdařilejší patří text Vladimíra Zvary „Czechs in Search of Slovak Music", jehož příznačný název dobře vystihuje problém vyjednávání podoby slovenské národní hudby s mnohem širšími důsledky. Mohli mít Slováci v Československu vlastní národní hudbu, nebo se měla odvíjet od českého národního idiomu pod českým institucionálním a uměleckým vedením? Otázka sahá daleko za hranice hudby: jestliže se od národa očekávalo, že bude mít svébytný kulturní charakter, stala se existence specificky slovenské hudby zároveň součástí politického problému nového státu založeného na představě československého národa. Na opačném konci spektra stojí kapitola Judith Mabary věnovaná šesti libretistkám a pěvkyním. Mabary nabízí sérii převážně biografických, místy až encyklopedických medailonů a dochází k závěru, že tyto ženy „*pomáhaly utvářet českou kulturní identitu*" (s. 171), bohatý materiál však jen v omezené míře propojuje do širšího argumentu. Dvě snadno odhalitelné chronologické chyby na jediné straně navíc nevzbuzují důvěru v detailní faktografii – Jarmila Novotná nemohla ani spolupracovat s Gustavem Mahlerem, ani vystupovat po boku Enrica Carusa, neboť oba zemřeli ještě před zahájením její profesionální kariéry (s. 170). Podstatnější je však otázka, o kolik více se dalo z předloženého materiálu vytěžit.

Způsob zpracování jasně ukazuje, komu je svazek určen především. Rozsáhlý poznámkový aparát, pečlivě připravený rejstřík a četné vzájemné odkazy mezi kapitolami z něj činí především akademickou příručku a výchozí bod k dalšímu studiu. Obrazový i notový materiál je naopak poměrně střídmý – jak ostatně bývá u podobných cambridgeských publikací zvykem. Zhruba dvě třetiny kapitol se obejdou zcela bez obrazového materiálu a obdobný poměr platí také pro notové příklady.

Když už jsem závěr prozradil hned na začátku, zbývá mi na konci jediné přání: české vydání by svazek učinilo snáze využitelným ve výuce a bezesporu by ji obohatilo, a to v neposlední řadě právě díky šíři metod a perspektiv, které propojuje.